

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 12C/77/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616203623
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Šulaj
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2016:6616203623.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec samosudcom JUDr. Jánom Šulajom v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, IČO: 26429705, zastúpený Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej M. S., J. XX.XX.XXXX, Y. G. X., V. F. XXX/XX, štátna občianka SR, zastúpená Centrom právnej pomoci so sídlom Námestie Slobody 12, P.O. Box 125, Bratislava, IČO: 30 798 841, v mene ktorej koná JUDr. Dušana Repčoková, vedúca kancelárie Centra právnej pomoci v Rimavskej Sobote, so sídlom Čerenčianska 20, Rimavská Sobota, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. so sídlom J. Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42 309 166, zastúpené Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom J. Kráľa 7, Banská Bystrica, v konaní o zaplatenie 1 011,01 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Žaloba žalobcu o zaplatenie sumy 1 011,01 €, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1 011,01 € od 30.01.2011 do zaplatenia a 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 1 011,01 € od 07.03.2011 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1,3 % zmenkovej sumy vo výške 3,37 € s a z a m i e t a .

Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 849,67 €, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám zástupca žalovanej Centrum právnej pomoci.

Vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Žalobca sa podaným návrhom domáhal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie zmenkovej sumy 1 011,01 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1 011,01 Eur od 30.01.2011 do zaplatenia, 6 % ročného úroku z omeškania zo zmenkovej sumy 1 011,01 Eur od 07.03.2011 do zaplatenia spolu so zmenkovou odmenou vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 3,37 Eur. Uviedol, že žalobca, ako indosatár, je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 23.02.2010 na zmenkovú sumu 1 011,01 Eur, pričom sa zaviazala aj na úhradu zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 30.01.2011. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Zmenka bola vystavená dňa 23.02.2010 na sumu 1 011,01 Eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 30.01.2011. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľka doposiaľ nič nezaplatila, pričom na zmenkovú sumu neuhradila a na úrokoch taktiež nič neuhradila. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou "bez protestu" indosant nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Žalobca podal návrh na vzorovom tlačive "A" Návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia 861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Ako písomné dôkazy na podporu svojej pohľadávky žalobca uviedol a predložil originál zmenky, výpis z obchodného registra žalobcu a plnomocnenstvo pre právneho zástupcu, vrátane osvedčenia na registráciu na daň z pridanej hodnoty. Súčasne žalobca uviedol, že nechce, aby sa nariadilo pojednávanie.

Keďže účastníkom konania na strane žalobcu je zahraničná právnická osoba, právomoc súdu Slovenskej republiky v tejto veci je daná s poukazom na čl. 2 bod 1 Nariadenia rady (ES) č. 44/2001.

Súd v zmysle čl. 5 ods. 2 Nariadenia 861/2007/ES doručoval žalovanej kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným "C" tlačivom na odpoveď. Žalovaná zásielku prevzala dňa 28.05.2014, avšak v stanovenej lehote súdu tlačivo na odpoveď nedoručila.

Podľa čl. 19 Nariadenia č. 861/2007/ES, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Keďže toto súdne konanie sa vedie v Slovenskej republike, riadi sa zákonom č. 99/1963 Zb. - Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci, súd považoval za potrebné nariadiť ústne pojednávanie (čl. 5 bod 1 v spojení s čl. 7 bod 1 písm. c) Nariadenia č. 861/2007/ES). Súd ústne pojednávanie nariadil na deň 26.05.2016.

Z dôvodu, že Nariadenie 861/2007/ES neupravuje postup súdu pri nariadení pojednávania, s poukazom na čl. 19 Nariadenia č. 861/2007/ES pri nariadení pojednávania súd postupoval v zmysle § 115 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov a nevydával osobitné rozhodnutie o nariadení pojednávania, keďže toto Občiansky súdny poriadok nevyžaduje a aj v zmysle Nariadenia 861/2007/ES súd rozhodnutie vydáva iba vtedy, ak o nariadenie ústneho pojednávania požiadala niektorá zo strán, teda účastníkov konania a súd takúto žiadosť odmieta, vtedy dôvody odmietnutia uvedie písomne, pričom proti takémuto rozhodnutiu súdu o odmietnutí žiadosti o nariadenie ústneho pojednávania nemožno samostatne podať opravný prostriedok (čl. 5 bod 1 Nariadenia 861/2007/ES).

Z predložených a označených dôkazných prostriedkov súd zistil, že zmenka bola vystavená dňa 23.02.2010 s tým, že "zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sro, vložka č. 23636/B zmenkovú sumu 1 011,01 Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne", keď zmenka bola vystavená s doložkou "bez protestu" a "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Zmenka obsahuje zmenkovú sumu 1 011,01 Eur a dátum začiatku úročenia 30.01.2011. Na zmenke je uvedený aj údaj - číslo zmluvy XXXXXXXXXX.

Súdu z jeho činnosti je známe (§ 121 O.s.p.), že pôvodný majiteľ zmenky spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava vykonáva svoju podnikateľskú činnosť prostredníctvom poskytovania úverov v značnom rozsahu na území celej Slovenskej republiky, keď z údajov zapísaných v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sro, vložka č. 23636/B súd zistil, že ako predmet činnosti má zapísanú aj činnosť - poskytovanie úverov z vlastných zdrojov.

Ďalej je súdu z jeho činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava si uplatňuje svoje nároky aj v exekučných konaniach. Konajúci súd si pripojil aj spis Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6Er/1145/2012 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava proti žalovanej ako povinnej o vymoženie pohľadávky v sume 1 011,01 Eur istiny s príslušenstvom a vykonal dokazovanie aj dôkazmi predloženými v tomto spise (§ 120 ods. 1 O.s.p.), keďže ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a dôsledné posúdenie uplatneného nároku (§ 2 O.s.p.).

Z pripojeného spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6Er/1145/2012 súd zistil, že dňa 23.02.2010 spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako veriteľ a žalovaná ako dlžníčka uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX. Zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári, keď v záhlaví bolo predtlačené nielen označenie zmluvy, teda "Zmluva o úvere", ale aj text o tom, že

zmluva je "uzatvorená dole uvedeného dňa v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka". Zmluva obsahovala predtlačené označenie veriteľa a predtlačný text o dlžníkovi, do ktorého bolo rukou dopísané "meno dlžníka", "príezvisko dlžníka", "trvalé bydlisko dlžníka", "rodné číslo dlžníka", "číslo občianskeho preukazu", "č. účtu" "VS, č. zmluvy", "č. Žiadosti o úver", "ID klienta". Zmluva obsahovala predtlačný text o tom, že "veriteľ sa zaväzuje poskytnúť dlžníkovi úver v sume", následne nasleduje priestor na dopísanie sumy úveru a pokračuje textom "a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške", nasleduje miesto na vyplnenie výšky poplatku a pokračuje text "t. j. celkovo zaplatí čiastku", opäť nasleduje miesto pre vyplnenie sumy a nasleduje predtlačný text "v mesačných splátkach po", kde je priestor na určenie počtu mesačných splátok a sumy mesačných splátok a pokračuje text "počnúc dňom na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru", v rámci ktorého je priestor na doplnenie dátumu. Ďalej zmluva obsahuje predtlačný text o tom, že "dolu podpísaný dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom tejto zmluvy o úvere, ako aj s obsahom plnomocenstiev v nej uvedených a súhlasí so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať a súčasne potvrdzuje prevzatie zmluvy vrátane všeobecných podmienok na zadnej strane zmluvy a vyhlasuje, že je plne spôsobilý na všetky právne úkony a že uvedené osobné údaje zodpovedajú skutočnosti". Rubovú stranu zmluvy tvorili Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, keď čl. 14 obsahoval Dohodu o vyplnení zmenky tak, že na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúce z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vyplnenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

Žalovaná na pojednávaní uviedla, že predmetnú úverovú zmluvu podpísala ako občan, nepodnikala vtedy ani nebola nezamestnanou. Bola v riadnom pracovnom pomere. Pôžičku si zobrali z toho dôvodu, že prechodne mali určité problémy s bytom a týmto spôsobom riešili výplatu dlhu. Výška úveru, ktorý im bol poskytnutý bola celkovo vo výške 800,- €, ktorý z časti splatili, a to na štyrikrát, a to dvakrát po 131,- €, jedenkrát 129,- € a 102,- €. Okrem vyššie uvedených súm nedošlo k zaplateniu ani len čiastočne, dohoda o zrážkach zo mzdy sa nerealizovala.

Za žalovanú zástupca na pojednávaní uviedol, že podľa ich názoru je nepochybné, že na tento prípad je potrebné aplikovať zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, nakoľko zmluva, ktorú uzatvorila žalovaná s právnym predchodcom žalobcu je zmluvou spotrebiteľskou. V súlade s citovaným zákonom preto je potrebné, aby zmluva mala obsahové náležitosti zákonom vyžadované, a to s poukazom na § 4 ods. 2 absentujú náležitosti písm. g), h), i), j), k), m), n), o), p), q), r) a s). Za najzávažnejšiu skutočnosť považujú to, že v zmluve absentuje uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov, ktorá po prepočítaní prestavuje sumu 300,29 %, čo je ďaleko za akceptovateľnou mierou úrokovej sadzby a z ich pohľadu sa jedná o úžeru. Dôsledkom absencie vyššie uvedených zákonných ustanovení v zmluve spotrebiteľskej s poukazom na § 4 ods. 3 cit. zákona je fikcia, že predmetnú zmluvu je potrebné považovať a poskytnutý úver za bezúročný a bezpoplatkový. Vo vzťahu k vystavenej zmenke s poukazom na § 4 ods. 6 cit. zákona zákon umožňoval vystaviť zmenku za účelom zabezpečenia úveru maximálne však do výšky 30 % poskytnutej istiny. Zo strany žalobcu došlo k predloženiu zmenky, ktorá svojím číslom korešponduje číslu úverovej zmluvy, pričom suma v nej uvedená predstavuje 126,37 % z poskytnutej istiny. Ďalej zástupca žalovanej poukazuje vo vzťahu k zmenke na všeobecné obchodné podmienky, ktoré sú obsiahnuté na rube zmluvy úverovej, a to v článku 14 označenom ako Dohoda o vyplnení zmenky, ktorú považujú za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to z dôvodu, že jednostranne umožňuje veriteľovi určiť jednak výšku dlhu a vyplniť takúto zmenku, následne ju indosovať a ako samostatný právny vzťah sa domáhať plnenia z nej, čo v reáli predstavuje fakticky dvojnásobné navýšenie poskytnutého úveru. Zároveň poukazuje na tú skutočnosť, že takéto zmluvné dojednanie je v rozpore so zákonným ust. § 53 ods. 4 písm. i), k), o) Občianskeho zákonníka, čo mimo iné je konštatované aj v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne 8Ncb/115/2013, kde sa neprijateľnosťou tejto zmluvnej podmienky krajský súd zaoberal. Ďalej poukazuje na rozhodnutie uvedené v zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu 8/2015 pod č. 93, kde

Najvyšší súd uvádza, že aj v konaní zo zmenky je možné, aby súd preskúmal povahu takéhoto právneho vzťahu o čo žiadajú aj v tomto konaní.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom žalovanej a prečítaním zmenky č.l. 7, zmluvy o úvere kópie č.l. 57 korešpondujúca originálu v prílohovej obálke na č.l. 158, potvrdenia o prevzatí finančných prostriedkov č.l. 58-61, dohody o zrážkach zo mzdy č.l. 62, z pripojeného spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6Er/1145/2012 vyplýva, že exekúcia bola vykonávaná na základe rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu SR 05259/11 zo dňa 12.07.2011 v spojení so zmluvou o úvere tak, ako bola predložená v origináli žalovanou, v predmetnom spise sa nachádza aj kópia zmenky, na základe ktorej si žalobca uplatnil právo v tomto občianskom súdnom konaní, uznesením Okresného súdu Lučenec č.k. 6Er/1145/2012-10 zo dňa 20.11.2012 bola žiadosť súdneho exekútora zamietnutá, predmetný vzťah bol posúdený ako vzťah spotrebiteľský vo vzťahu k rozhodcovskej doložke, o tejto bolo konštatované, že nebola dojednaná individuálne, rozhodnutie sa stalo právoplatné v súlade s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 1CoE 65/2013-27 zo dňa 26.03.2013 a zistil tento skutkový stav:

Z pripojeného spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6Er/1145/2012 súd zistil, že exekučným titulom bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., Karloveské rameno 8, Bratislava sp. zn. SR 05259/11 zo dňa 12.07.2011, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava sumu vo výške 1 011,01 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 1 011,01 Eur od 30.01.2011 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6 % ročne zo sumy 1 011,01 Eur od 07.03.2011 do zaplatenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške 308,40 Eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Z odôvodnenia predmetného rozhodcovského rozsudku je zrejmé, že rozhodcovský súd mal za to, že Zmluva o úvere ako hlavný kauzálny právny vzťah sa neposudzuje podľa ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko hlavný kauzálny právny vzťah nie je vzťahom spotrebiteľským. Žalovaná pri uzatváraní Zmluvy o úvere vyhlásila, že poskytnuté peňažné prostriedky si berie na účel, ktorý vylučuje záver o tom, že v tomto právnom vzťahu pôsobí ako spotrebiteľ.

Okresný súd Lučenec uznesením č.k. 6Er/1145/2012-10 zo dňa 20.11.2012, žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol s odôvodnením, že dojednanie rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprimeranou podmienkou, ktorá vo svojich účinkoch a dôsledkoch viedla k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Smernice rady 87/102 EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, OZ o spotrebiteľských zmluvách a zákona o spotrebiteľských zmluvách, spotrebiteľ ňou nie je viazaný a táto je v rozpore s príslušnými ustanoveniami, najmä Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch, ako aj v rozpore s ustanoveniami Smernice 93/13 EHS. Uznesenie sa stalo právoplatným dňa 29.05.2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 1CoE/65/2013-27 zo dňa 26.03.2013, ktorým odvolací súd uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 6Er/1145/2012-10 potvrdil.

Uznesením Okresného súdu č.k. 6Er/1145/2012-36 zo dňa 09.07.2013, ktoré sa stalo právoplatným dňa 21.08.2013 a vykonateľným dňa 27.08.2013 súd exekučné konanie zastavil.

Pri rozhodovaní o uplatnenom nároku súd ako rozhodné právo aplikoval právo Slovenskej republiky, keďže pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako slovenská právnická osoba a prípadná voľba iného právneho poriadku súdu tvrdená, ani preukázaná nebola.

Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len "OZ") v znení ku dňu 23.02.2010, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. o) OZ v znení ku dňu 23.02.2010, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré
o) ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi.

Podľa § 53 ods. 5 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 53 ods. 5 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 39 OZ v znení ku dňu 23.02.2010, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu 23.02.2010, na účely tohto zákona sa rozumie

- a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme,
- b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu 23.02.2010, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. 8) Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu 23.02.2010, veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Za nespornú súd považoval v konaní skutočnosť, že dňa 23.02.2010 žalovaná ako dlžníčka a spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako veriteľ uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru v sume 800,- Eur. Za nespornú súd považoval aj skutočnosť, že v deň podpisu Zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, v ktorej s poukazom na čl. 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvorili zadnú stranu Zmluvy, nebola vyplnená zmenková suma a dátum úročenia. Rovnako za nespornú súd považoval aj skutočnosť, že zmenka, od ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto súdnom konaní, má povahu zabezpečovacej zmenky, tak ako to bolo priamo konštatované v čl. 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru.

Z vykonaného dokazovania súd považoval za preukázané, že žalobcom predložená zmenka zabezpečovala hlavný záväzkový vzťah, ktorým bola Zmluva o úvere č. 615600489 uzatvorená dňa 23.02.2010 medzi žalovanou ako dlžníčkou a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako veriteľom, keď číslo zmluvy 615600489 bolo uvedené aj priamo na zmenke. Zmluvu o úvere žalovaná uzatvárala ako občianka - fyzická osoba. Ďalej súd považoval za preukázané, že zmluva bola uzatváraná na formulári veriteľa, teda mala predtlačný text, a to vrátane označenia veriteľa ako zmluvnej strany a do zmluvy sa dopisovali len údaje, ktoré vzhľadom na charakter nemohli byť vopred dané, a to osobné údaje dlžníka, výška poskytnutého úveru, výška poplatku, spôsob splatnosti. Súd potom zdôrazňuje tú skutočnosť, že do zmluvy sa dopisovala len suma úveru, suma poplatku, počet a výška splátok a počínajúci deň splatnosti, keď priamo v predtlačenej forme formulára danej zmluvy bol obsiahnutý aj text o tom, že dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi sumu úveru zvýšenú o príslušný poplatok. Rovnako súd považoval za preukázané, že predtlačný bol nielen názov zmluvy, ale predtlačný bol text aj o tom, že zmluva je uzatvorená v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Rubovú stranu zmluvy tvorili predtlačené Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, vrátane predtlačného čl. 14 o Dohode o vyplnení zmenky a predtlačného čl. 14 o tom, že zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom.

S poukazom na § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom ku dňu uzatvorenia konštatovanej Zmluvy o úvere, teda v znení účinnom ku dňu 23.02.2010, každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, je spotrebiteľskou zmluvou, keď dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Súčasne sa vyžadovalo, aby spotrebiteľské zmluvy neobsahovali ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda tzv. neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) s tým, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa, spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu Občiansky zákonník priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné povinnosti (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Súčasne, keďže spotrebiteľské zmluvy nesmeli obsahovať ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda tzv. neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), zákon definoval najmä, ktoré ustanovenia uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú za neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka) s tým, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Vychádzajúc potom zo skutočnosti, že žalovaná pri uzatváraní hlavného záväzkového vzťahu, teda Zmluvy o úvere č. 615600489 zo dňa 23.02.2010, nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, keď aj v zmluve bola označená ako občan - fyzická osoba, teda spĺňala definíciu spotrebiteľa, pričom taktiež v konaní preukázala, že v čase uzatvorenia Zmluvy bola zamestnaná a úver čerpala z dôvodu, že prechodne mali určité problémy s bytom a týmto spôsobom riešili výplatu dlhu a na strane druhej veriteľ, teda spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava, pri uzatváraní tejto zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, keďže aj v predmete podnikania zapísaného v

obchodnom registri mal veriteľ aj činnosť - poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, súd považoval za preukázané, že veriteľ, teda spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava, spĺňal definíciu dodávateľa. Potom, keďže zmluva medzi veriteľom a žalovanou bola uzatvorená na formulári veriteľa, vrátane Všeobecných zmluvných podmienok a bolo možné v tejto zmluve doplniť, resp. zmeniť, len osobné údaje odporkyne ako dlžníka a výšku úveru, považoval súd za preukázané, že veriteľ takéto zmluvy uzatváral s viacerými osobami, a teda bolo obvyklé, že ktorákoľvek druhá strana ako spotrebiteľ obsah tejto zmluvy podstatným spôsobom ovplyvniť nemohla, na základe čoho súd dospel k záveru, že Zmluva o úvere č. 615600489 zo dňa 23.02.2010 uzavretá medzi veriteľom a žalovanou bola spotrebiteľskou zmluvou. Súd dokazovaním teda zistil, že išlo o spotrebiteľský vzťah, opačne ako to vyhodnotil pri svojom rozhodovaní rozhodcovský súd, ktorý si nepreveril skutočnosť, že žalovaná brala úver na iný účel ako zamestnanie alebo povolanie, čo v danom prípade bolo pre vlastnú potrebu.

Potom, keďže predmetom zmluvy bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov veriteľom žalovanej, išlo o spotrebiteľský úver, a teda o zmluvu o spotrebiteľskom úvere (§ 2 písm. a), b) Zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom k 23.02.2010).

V súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru sa potom zakazovalo splniť dlh zmenkou a veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru, len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, keď príslušenstvo sa zo zákona rozumelo vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z.). Hoci teda na zabezpečenie spotrebiteľského úveru mohla byť vystavená zabezpečovacia zmenka, táto mohla byť vyplnená len na zákonom ustanovenú maximálnu zmenkovú sumu. Súd potom poukazuje aj na skutočnosť, že ustanovenie § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. príslušenstvo v rámci zmenkovej sumy odvodzuje od istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, na základe čoho dospel súd k záveru, že za istinu spotrebiteľského úveru nie je možné považovať aj poplatok za poskytnutie úveru, ale len sumu samotného úveru, na základe čoho zmenková suma mohla byť maximálne o 30 % vyššia, než bola suma poskytnutého úveru.

V danom prípade, ako už bolo konštatované, nebolo sporné, že vystavená zmenka bola zabezpečovacou zmenkou, teda veriteľ mohol prijať od žalovanej ako dlžníčky zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo Zmluvy o úvere. Potom, keďže výška úveru bola 800,- Eur, aj za predpokladu, že by žalovaná nesplatila ani len časť úveru, príslušenstvo v rámci zmenkovej sumy mohlo byť maximálne vo výške 266,66 Eur, teda 30 % istiny poskytnutého úveru, a teda maximálna zmenková suma pozostávajúca zo spotrebiteľského úveru a príslušenstva mohla byť maximálne v sume 1 066,66 Eur. V danom prípade zmenková suma v čase vyplnenia bola 1 011,01 Eur, a teda bez ohľadu na to, či došlo aspoň k čiastočnému splateniu úveru, nepresahovala maximálnu zmenkovú sumu upravenú ustanovením § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z.. Ak teda zmenka mohla byť vyplnená na zmenkovú sumu maximálne 1 066,66 Eur, tak ako to upravoval zákon, a bola vyplnená na zmenkovú sumu 1 011,01 Eur, bola vyplnená v súlade so zákonom.

Ďalej súd poukazuje na to, že predmetná Zmluva o úvere je jednoznačne spotrebiteľskou zmluvou a právny vzťah založený medzi účastníkmi je vzťahom občianskoprávnym v zmysle § 52 a nasledovných Občianskeho zákonníka, súd potom považuje zmluvné dojednanie - dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá ako zmluvné dojednanie vyznieva výrazne v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 písm. i/, k/, o/ Občianskeho zákonníka) a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať tohto ustanovenia, sú neplatné.

V zásade je potrebné uviesť, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia zmluvy nevyučovalo prijať od dlžníka zmenku, avšak len na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ktorá úprava bola obsiahnutá v § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Rovnako sa pripúšťalo za určitých podmienok vyplniť zmenkovú sumu veriteľom do zákonom limitovanej výšky istiny a príslušenstva. Dohoda uzavretá v článku 14 Všeobecných zmluvných podmienok však umožňuje

vystaviť povinnému zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom zmenkovú sumu vyplní veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah, a ktoré zmluvné dojednanie mení vzťah medzi účastníkmi zo zmluvného dojednania na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa, musí súd vyhodnotiť ako neprijateľné, a tým neplatné v súlade s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Okrem toho uzavretím dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je taktiež v rozpore s § 53 ods. 4 písm. o/ Občianskeho zákonníka.

V obdobnej veci Krajský súd v Trenčíne v uznesení č. k. 8Ncb/115/2013-28 zo dňa 06.06.2013 poukázal na to, že v danom prípade bola zmenka vystavená ako zabezpečovací prostriedok z poskytnutého úveru a v súvislosti s vyriešením otázky, či ide o nárok žalobcu uplatňovaný zo zmenky alebo nárok z tzv. kauzy, v ktorej mala zmenka len zabezpečovací charakter je túto kolíziu potrebné riešiť v súlade s princípom zvýšenej ochrany spotrebiteľa. Poukázal i na to, že hľadisko ochrany spotrebiteľa je prioritné i vzhľadom na upozornenia Európskej komisie na praktiky existujúce v sektore spotrebiteľských úverov so zameraním na uplatňovanie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa.

Podľa Smernice Rady č.93/13/EHS z 05.04.1993 je súd povinný z úradnej povinnosti skúmať v každom konaní, či sa nejedná o spotrebiteľský právny vzťah a to za účelom zabezpečenia právnej ochrany spotrebiteľa.

Súd udáva, že tak v súčasnosti, ako aj v čase vystavenia zmienek objektívne existovalo a existuje v rámci Európskej únie a jej členských štátov, tzv. spotrebiteľské právo, ktorého účelom je predovšetkým zabezpečiť ochranu spotrebiteľa, nastolením reálnej nielen formálnej rovnosti účastníkov, čo sa týka ich práv a povinností v spotrebiteľských vzťahoch.

V zmysle platných právnych predpisov a judikatúry v súčasnosti už nie je sporné, že súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania je povinný ex offo, t.j. z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva a to za vyššie uvedeným účelom.

Z toho je zrejmé, že aj v tomto konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotu sporu je každý súd ex offo, t.j. z úradnej povinnosti povinný skúmať, či sa i v týchto konaniach nejedná o spotrebiteľské právne vzťahy a to bez ohľadu na to, že sa jedná o konanie s nízkou hodnotou sporu, respektíve, že sa uplatňuje právo z cenného papiera, napríklad zo zmenky, ako je to v tomto prípade.

Z európskych právnych noriem ako aj z vnútroštátnych právnych noriem na ochranu spotrebiteľa vyplýva súdom vykonávať ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktnú kontrolu zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 OSP) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ v čl. 6 citovanej smernice Rady 93/13/EHS, t.j. postarať sa, aby spotrebiteľom neprijateľné klauzuly - neprijateľné podmienky nevznikli. Tak sa má, cez súdnu kontrolu zabezpečiť reálna rovnosť práv a povinností účastníkov spotrebiteľských vzťahov.

Súd opätovne zdôrazňuje, že vždy majú prednosť osobitné - špeciálne ustanovenia právneho poriadku na ochranu spotrebiteľa, ktoré majú kogentnú povahu, tvoria spotrebiteľské právo a uplatňujú sa aj pred ustanoveniami napríklad obchodného práva, či zákona o šekoch a zmenkách a inými právnymi normami.

Súdu je zrejmé z vlastnej činnosti, že práve prvotný zmenkový veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. poskytuje úvery a pôžičky, pričom jeho zmluvy, obchodné podmienky a iné dojednania obsahujú aj neprimerané zmluvné podmienky, ktoré sú následne vyhodnocované ako absolútne neplatné.

Taktiež je potrebné uviesť, že podľa konkrétneho rozhodnutia Súdneho dvora EÚ z 16.11.2010 práve vo veci POHOTOVOSTĚ, s.r.o. C-76/10, bolo rozhodnuté Súdnym dvorom EÚ, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania vrátane výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy

sankcií obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave.

V bode 37 tohto rozhodnutia proti POHOTOVOSTI, s.r.o. je uvedené, že sa vychádza z účelu právnej úpravy Smernice č. 93/13 a to že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah.

V bode 38 uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora je jasne uvedené, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné, pričom ide o kogentné ustanovenia, ktoré nie je možné zmeniť. Ich cieľom je nastolenie formálnej rovnováhy vyplývajúcej zo zmluvy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a nahradiť ich skutočnou rovnováhou a zaviesť s nimi rovnosť medzi účastníkmi právneho vzťahu.

Súd poukazuje aj na list Európskej komisie z 25.04.2013, pod č.2012/4165, Vec : Výzva - Porušenie č.2012/4165, ktorý bol zaslaný Slovenskej republike práve z dôvodu upozornenia zo strany EK, že SR pravdepodobne dôsledne nedodržuje spotrebiteľské právo EÚ. V tomto liste EK sa dokonca výslovne uvádza práve obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. (str. 2,3,14 listu EK), ako aj už vyššie uvedené rozhodnutie Súdneho Dvora z 16.11.2010 vo veci C-76/10 Pohotovosť.

Okrem iného sa vo výzve EK výslovne uvádza v bode 4. Iné praktiky zamerané na vyhýbanie sa riadnej justičnej kontrole (str.5 listu EK), citujem : " Okrem rozhodcovského súdu, alebo ako alternatívu k nemu, obchodníci používajú aj iné praktiky a postupy na vymáhanie nezákonných pohľadávok založených na nekalých podmienkach.

Uvedené právne úpravy sú kogentného charakteru a majú za následok nielen povinnosť pre súdy, ale aj povinnosť pre žalobcu (čo je aj tento prípad) doložiť pri svojom Návrhu na začatie konania všetky dôkazy a uviesť všetky skutočnosti, tak aby bolo možné posúdiť, či sa jedná o spotrebiteľský alebo nespotebiteľský vzťah.

Súdu je známe z jeho činnosti, že v rámci právnych vzťahov ktoré boli založené prvotným zmenkovým veriteľom t. j. s POHOTOVOSTĚOU, s.r.o. ako je uvedené aj v tomto prípade na zmenke doloženej žalobcom vyplýva, že v týchto pohľadávkach sa jedná o úvery, resp. pôžičky poskytnuté veriteľom, a to POHOTOVOSTĚOU, s.r.o., ktorý je uvedený na zmenke ako prvý zmenkový veriteľ, kde sú uvedené dohody o zabezpečení spotrebiteľského záväzku práve zmenkou. Preto má súd právo skúmať aj prvotný právny vzťah a uvedenú dohodu o zmenke na základe ktorej bola zmenka vystavená, či sa nejedná o nekalú prax, resp. neprijateľnú zmluvnú podmienku, resp. o rozpor s dobrými mravmi, t. j. o absolútne neplatné dojednanie, ktoré nepožíva právnu ochranu.

Čo sa týka zmenky ako cenného papiera, treba rozlišovať neplatnosť zmenky, alebo jej jednotlivých častí pre nespĺnenie podmienok (podstatné náležitosti) podľa zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch a na druhej strane neplatnosť dojednaní o vystavení a vyplnení zmenky za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo spotrebiteľských vzťahov, či už pre rozpor s dobrými mravmi, resp. po vyhodnotení dojednaní o zmenke ako neprijateľné podmienky, resp. výslovného zákazu zabezpečovacej zmenky podľa aktuálneho zákona o spotrebiteľských úverov.

Žalobca predložil v konaní vlastnú zmenku, ktorá obsahuje nasledovné údaje:

Označenie, že sa jedná o zmenku

Číslo zmluvy: XXXXXXXXX

Meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - žalovanej

Miesto vystavenia: v Lučenci

Dátum vystavenia: 23.02.2010

Zmenková suma: 1 011,01 Eur

Vyhlasenie vystaviteľa: "Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zmenkovú sumu 1 011,01 Eur, zmenkový úrok 0,25 % denne od 30. januára 2011"

Splatné: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava,

Doložka: "bez protestu", "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia"

Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu. Podľa čl. I § 75 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 48 ods. 1 bodu 2 zák. č. 191/1950 Zb., o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov majiteľ zmenky môže postihom žiadať šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti.

Podľa § 33 od. 1 zák. č. 191/1950 Zb., o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov zmenka môže byť vystavená:

- na nahliadnutie;
- na určitý čas po nahliadnutí;
- na určitý čas po dátume vystavenia;
- na určitý čas.

Podľa ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb., zmenky s inou dobou splatnosti ako je vyššie uvedené alebo so splatnosťou postupnou sú neplatné.

Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb., zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Súd preskúmal zmenku z pohľadu jej splatnosti, pričom dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápismi údajov na zmenke, keď zo zápisu "zaplatím za túto zmenku pri predložení", je uvedená splatnosť na nahliadnutie a z údaju "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia" je uvedená splatnosť na určitý čas. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť "na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia". V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu Nitra č.k. 15CoZm 1/2010-139 zo dňa 16.06.2010 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 59/2010 zo dňa 26.01.2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na ust. 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus.

Potom, keďže žalobca ako indosatár si podaným návrhom uplatnil nárok zo zmenky, ktorú zmenku súd z úradnej povinnosti vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon, či už podľa zákona o spotrebiteľských úveroch s poukazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ale aj s

poukazom na zákon č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, nebol daný právny základ nároku žalobcu z uplatnenej zmenky, teda návrh žalobcu nebol dôvodný, a preto súd návrh v celom rozsahu zamietol.

Na základe uvedených skutočností, keď súd dospel k záveru, že zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky je neprijateľnou, a teda neplatnou zmluvnou podmienkou, že zmenka bola vyplnená aj v rozpore so zákonom č. 281/2001 Z. z. a zmenku súd vyhodnotil ako absolútne neplatnú aj s poukazom na zákon č. 191/1950 Zb. (§ 37 OZ) ako je zdôvodnené vyššie, zamietol návrh žalobcu v celom rozsahu.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že napriek tomu, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia úverovej zmluvy nevyklúčovalo prijať od dlžníka zmenku, avšak len na zabezpečenie jeho nárokov zo spotrebiteľského úveru a rovnako sa pripúšťalo za určitých podmienok vyplniť zmenkovú sumu veriteľom do zákonom limitovej výšky istiny a príslušenstva. Dohoda uzavretá v Čl. 14 Všeobecných zmluvných podmienok umožňuje vystaviť povinnému zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom túto vyplní veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah a toto zmluvné dojednanie mení vzťah medzi účastníkmi zo zmluvného dojednania na vzťah zo zmenky, ktorý v zásade nie je kauzálny a nepožíva ochranu spotrebiteľa, súd vyhodnotil ako neprijateľné a tým aj neplatné v súlade s § 53 ods. 5 OZ, resp. § 52 ods. 2 OZ. Okrem toho uzatvorením zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou čo je v rozpore s § 53 ods. 4 písm. o) OZ. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že na to, aby zmluva bola platne uzatvorená je nutné aby vôľa zmluvných strán bola slobodná. Právny predchodca žalobcu bol povinný predložiť žalovanému zmluvné dojednanie týkajúce sa vyplnenia zmenky tak, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že žalovanému sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať takýto návrh a zároveň aby bolo zrejmé, že mu boli poskytnuté dostatočné informácie v jasnej a zrozumiteľnej forme o tom aké následky sú spojené s vyplnením zmenky. Pokiaľ právny predchodca žalobcu takto nepostupoval, pričom takýto postup zo strany žalobcu nebol dôkazne preukázaný, súd konštatuje neplatnosť takéhoto dojednania aj z dôvodu nedostatku slobody vôle žalovaného.

Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami (prijať alebo neprijať takéto zmluvné dojednanie) a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Žalovaný sa v porovnaní správnym predchodcom žalobcu nachádzal v znevýhodnenom postavení, pokiaľ šlo o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho viedla k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred právny predchodcom žalobcu bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah a aby si uvedomil ich následky. Spotrebiteľ (žalovaný) si neuvedomil, že vyplnením zmenky došlo k značnému zhoršeniu jeho postavenia, pretože veriteľ (právny predchodca žalobcu) vyplnením zmenky nepochybne zamýšľal obísť zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa, pretože na základe takto vyplnenej zmenky požadoval zmenkový úrok 0,25% denne, ktorý je vzhľadom na svoju výšku považovaný za v rozpore s dobrými mravmi a v spotrebiteľských vzťahoch neprípustný.

Vzhľadom na takto zistený skutkový stav dospel k názoru, že zmenka titulom ktorej žalobca uplatňuje žalovanú sumu je neplatná, nakoľko bola vystavená v rozpore so zákonom. Navyše súd má aj za to, že vôľa spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy, vrátane zmluvného dojednania o vyplnení zmenky nemôže byť považovaná za slobodnú, čo je ďalšou vadou zmenky spôsobujúcou jej neplatnosť. Pretože žalobca v tomto konaní uplatňuje právo z neplatnej zmenky, dospel súd k názoru, že je potrebné žalobu zamietnuť, a to aj bez toho, aby skúmal výšku žalovanej sumy. Preto súd návrh žalobcu zamietol.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p., ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Žalovaná bola v konaní úspešná, súd jej preto priznal právo na zaplatenie trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia za šesť úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, odvolanie voči rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 13C/43/2014-41, odpoveď na výzvu Krajského súdu

Banská Bystrica sp. zn. 41Cob/512/2014, podanie dovolania na Najvyšší súd SR sp. zn. 4Obdo/38/2015, účasť na pojednávaní s meritórnym prejednaním veci dňa 25.04.2016 a 26.05.2016), a to:

- paušálna odmena za odvolacie konanie (Krajský súd Banská Bystrica sp. zn. 41Cob/512/2014) podľa ust. § 14a ods. 3 V-655/2004 Z.z. 1x 200,- €,

- paušálna odmena za dovolacie konanie (Najvyšší súd SR sp. zn. 4Obdo/38/2015) podľa ust. § 14a ods. 3 v spojení s § 14b ods. 2 V-655/2004 Z.z. 1x 400,- € (200,- € + 100% navýšenie podľa § 14b ods. 2 cit. vyhl.),

- paušálna odmena za prvostupňové konanie (Okresný súd Lučenec sp. zn. 12C/77/2016) podľa ust. § 14a ods. 2 písm. a) V-655/2004 Z.z. 1x 200,- €

spolu s režijným paušálom 3x 8,04 €, 1 x 8,39 € a 2 x 8,58 €, t.j. spolu vo výške 849,67 €, ktoré je žalobca povinný uhradiť na účet Centra právnej pomoci, IBAN: N.

Na strane žalovanej vystupoval vedľajší účastník, ktorý si však napriek úspešnosti žalovanej náhradu trov konania neuplatnil, v konaní bol nečinný, preto mu súd náhradu trov nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Ulica Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd Banská Bystrica, a to písomne v troch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáhať.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každý účastník dostal jeden rovnopis odvolania. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods.2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1

- a) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- b) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- c) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- d) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- e) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 221 ods. 1 súd rozhodnutie zruší, len ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- h) súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
- i) sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali,
- j) bol odvolacím súdom schválený zmier.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.